

Bc. Lenka Čiháková, *Hospodářské a sociální dějiny regionu ve výuce dějepisu základních škol. Hornická města Příbram a Březové Hory na přelomu 19. a 20. století*. Diplomová práce, Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity, České Budějovice 2023, 129 s.

Posudek vedoucí diplomové práce

Předložená diplomová práce Lenky Čihákové je výsledkem autorčina dlouhodobého zájmu o dějiny regionu a její učitelské praxe na jedné ze základních škol v Příbrami. Zaměřila se na dlouhé 19. století, které je obdobím zásadního a v mnohém specifického rozvoje horního města Příbrami, zároveň je ale obdobím, jež se studentům a zřejmě i učitelům jeví jako příliš složité a obtížně uchopitelné, takže bývá často odsouváno do pozadí ve prospěch „zajímavějších“ a studijně méně náročných epoch. Klíčovou tezí předložené práce je bezpochyby nosná myšlenka, že právě regionální dějiny mohou být klíčem k smysluplné výuce obtížných historiografických kategorií, jako jsou například právě modernizační procesy a sociální a hospodářský vývoj předminulého století.

Přípravu své diplomové práce Lenka Čiháková zahájila systematicky vytvořením krátké ankety o výuce regionálních dějin mezi příbramskými učiteli dějepisu a drobným testem, který předložila žákům. Neuspokojivé výsledky tohoto průzkumu pak určily výsledné směřování diplomové práce, v jejímž rámci se diplomantka pokusila předložit sadu fungujících didaktických materiálů, které by jí a jejím kolegům mohly ve výuce pomoci.

Zásadní výzvou, s níž se autorka musela vypořádat, jsou značné mezery v probádanosti různých témat dějin Příbrami 19. století. Existuje samozřejmě několik monografií a dlouhá řada článků věnovaných Příbrami a jejím horníkům, přesto Lenka Čiháková musela pro účely své práce řadu poznatků nabírat přímo z archivních zdrojů. S dějinami stříbrorudného hornictví v Příbrami, které bylo páteří vývoje regionu v 19. století, se autorka důkladně seznámila při psaní své bakalářské práce a také v rámci své někdejší průvodcovské praxe v hornickém muzeu.

Diplomová práce je rozdělena do dvou celků. V prvním se autorka zamýšlí nad významem regionálních dějin zejména hornických a průmyslových měst a nad jejich místem v didaktické praxi. Pozornost přitom věnovala jak odborné historiografické produkci, tak učebnicím a dalším materiálům, které jsou dostupné učitelům. Stručně také nastínila dějiny Příbrami a jejich dnešní součásti Březových Hor.

Druhá část práce je složena z pěti tematických „výukových hodin“ pro učitele dějepisu osmých tříd základních škol. Každá „hodina“ se skládá z informativního textu, který může posloužit jako příprava pro pedagoga, nebo i jako studijní materiál pro zvědavější žáky. Následuje didakticky podrobně popsaná aktivita pro studenty, s pokyny k provedení i předpokládanými výstupy. Autorka přitom kombinuje různé přístupy, jako jsou klasické pracovní listy, exkurze, gamebook.

Domnívám se, že předložená diplomová práce si zaslouží ocenění především pro důslednou praktičnost, s níž Lenka Čiháková k zadání přistoupila. Podařilo se jí vypracovat nápadité a komplexní edukační materiály, které umožňují variabilní použití a jsou dovedeny do stádia, kdy případnému zájemci z řad pedagogů postačí si je vytisknout a vzít do hodiny. Úvodní texty výukových hodin jsou napsány jednoduchým, výstižným jazykem, s vědomím toho, že ne

každý učitel má čas a prostor dohledávat si informace a vhodné příklady z regionálních dějin v desítky let starých člancích nebo v archivech.

Práce je opatřena náležitým poznámkovým aparátem a soupisem pramenů a literatury, má odpovídající jazykovou úroveň, autorka nepodcenila ani grafickou stránku předložených edukačních materiálů.

Diplomová práce musela vzniknout ve velmi krátké době. Jsem si jistá, že za jiných okolností by Lenka Čiháková věnovala mnohem více pozornosti historiografické rovině svého tématu, především analýzám archivního materiálu. Na druhou stranu jí okolnosti související s vlastní pedagogickou praxí umožnily důkladně promyslet a také průběžně testovat didaktickou stránku hospodářských a sociálních dějin Příbrami.

Z výše uvedených důvodů diplomovou práci Bc. Lenky Čihákové doporučuji k obhajobě a hodnotím ji stupněm **v ý b o r n ě**.

V Pelhřimově 18. 8. 2023

PhDr. Markéta Skořepová, Ph.D.